

Nya svenska frimärken

På de följande sidorna visar vi de svenska frimärken som utgavs under tiden 1 juli 1980 – 30 juni 1981, tillsammans 19 jubileumsfrimärken, 20 bruksfrimärken och 4 rabattfrimärken. Om inget annat anges har frimärkena tryckts i stålgravyr hos PFA Postens Frimärksavdelning i Stockholm, där också all tillverkning av rullar skett. Samtliga häften utom 91:an Karlsson, Kronblom, Rabattfrimärken 1981 samt mini-blocket Svensk bilhistoria har producerats av PFA.

Viking Eggeling

Den 9 september 1980 utgavs ett jubileumsfrimärke med anledning av att det var 100 år sedan konstnären och filmskaparen Viking Eggeling föddes. Motivet är hämtat från Eggelings experimentfilm *Diagonalsymfoni* från 1924. Valören är 3 kr och märket gavs ut i rullar. Frammärket har graverats av Arne Wallhorn.

Norden 80

Ytterligare två jubileumsfrimärken (*Norden 80*) utgavs den 9 september 1980 i valörerna 1 kr 50 öre och 2 kr. Utgåvan, gemensam för de fem nordiska länderna, har som tema äldre brukskonst (före 1850). De båda svenska motiven visar en stol från Torna härad i Skåne och en vaggan från Överkalix socken i Norrbotten. Märkena tillverkades i rullar. Mikael Askwall har graverat vaggan och Zlatko Jakus stolen. Typografin utformades av Bo Berndal. Stolen och vaggan förvaras numera på Nordiska museet i Stockholm.

Svensk bilhistoria

I samband med Frammärkets Dag 1980 utgavs den 11 oktober ett mini-block med 6 olika jubileumsfrimärken som speglar svensk bilhistoria. Motiven är: G Eriksons åkvagn (1898), Scania (1903), Vabis (1909), Tidaholm (1917), Thulin (1923) samt Volvo (1927). Valörerna är 90 öre, 1 kr 15 öre, 1 kr 30 öre, 1 kr 40 öre, 1 kr 50 öre och 1 kr 70 öre. Blocket såldes med ett speciellt tillägg av 1 kr 5 öre för att stödja frimärkssamlandet. Försäljningspriset var totalt 9 kr och försäljningstiden begränsad till 11 oktober – 31 december 1980. Samtliga frimärken har graverats av Zlatko Jakus efter fotografier av Kåge Björklund (Volvo), Bertil Persson (Thulin), samt foton från Tekniska museet i Stockholm (Vabis och Tidaholm) och Scania-museet i Södertälje (G Eriksons åkvagn och Scania). Mini-blocken trycktes i kombinerad fotogravyr/stålgravyr hos Joh Enschedé en Zonen i Haarlem, Holland.

Svenska serier

Den 11 oktober 1980 gav Postverket ut en serie om fyra bruksfrimärken med kända svenska seriefigurer: Bamse (i rullar), Adamson (i rullar), 91:an Karlsson (i häften om 10 märken) och Kronblom (i häften om 10 märken). Valörerna är 1 kr 15 öre och 1 kr 50 öre. Två av frimärkena, Bamse och Adamson, har graverats av Majvor Franzén respektive Zlatko Jakus efter teckningar av Rune Andréasson och Oscar Jacobsson. De övriga två har tryckts i fotogravyr hos Joh Enschedé en Zonen i Haarlem, Holland, efter teckningar av Rudolf Petersson (91:an) och Elov Persson (Kronblom). Häftesomslagen till Kronblom och 91:an Karlsson har formgivits av Jan Magnusson.

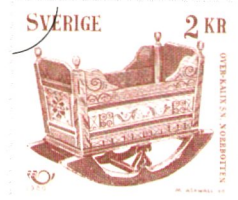
Näcken

Ernst Josephsons målning *Näcken* – den tavla som hänger på Göteborgs konstmuseum – visas på ett bruksfrimärke i valören 8 kr som utgavs den 18 november 1980. Märket graverades av Czeslaw Slania och producerades i rullar. *Näcken* är vår världsberömda gravörs 500:e frimärksgravyr. Typografin till *Näcken*frimärket har formgivits av Sven Höglind.

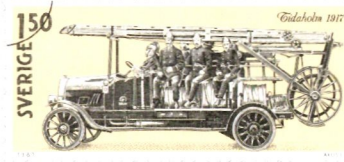
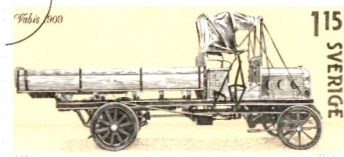
Viking Eggeling

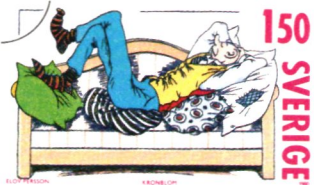
Norden 80

Svensk bilhistoria

Svenska serier

Näcken

Nobelpristagare 1920

Den 18 november 1980 utgavs fyra jubileumsfrimärken till minne av 1920 års nobelpristagare: norrmannen Knut Hamsun (valör 1 kr 40 öre) som erhöll litteraturpriset, den danske medicinpristagaren August Krogh (valör 1 kr 40 öre), schweiziskfödde fransmannen Charles-Édouard Guillaume (valör 2 kr) som erhölet priset i fysik och kemipristagaren, tysken Walther Nernst (valör 2 kr). Frammärkena har formgivits av Len-nart Forsberg och graverats av Arne Wallhorn, som därmed har graverat samtliga 20 svenska nobelprisutgåvor sedan starten 1961. Märkena producerades i två 10-märkeshäften med två motiv i varje (Krogh och Hamsun i ett häfte, Nernst och Guillaume i ett annat). Omslagen till häftena har formgivits av Jan Magnusson.

Julpost 1980

En nyhet presenterades den 18 november 1980. Då utgavs ett jubileumsfrimärke i valören 1 kr 25 öre, vilket var avsett att gälla för inrikes jul- och nyårshälsningar 1980. Frammärket gällde som frankering för både brev upp till 20 gram (ordinarie porto 1 kr 50 öre) och för julkort med en hälsning på mer än fem ord (ordinarie porto 1 kr 40 öre). Försäljningstiden var begränsad till 18 november – 31 december 1980. Om frimärket användes i andra sammanhang eller används efter den 31 december 1980 gäller det endast för 1 kr 25 öre i portohänseende. Julpost 1980 graverades av Zlatko Jakus och producerades i häften med 12 märken i varje. Frammärkets motiv är en musicerande ängel som

pryder ett orgelpositiv från 1600-talet i Venngarns slottskapell. Häftesomslaget har utformats av Jan Magnusson och dess motiv är hämtat från en 1600-talsbonad från Hedesunda.

Ernst Wigforss

Ett jubileumsmerke i valören 5 kr utgavs den 29 januari 1981 med anledning av att det då var 100 år sedan språkforskaren och politiker-n Ernst Wigforss föddes. Märket gavs ut i rullar. Frammärket har graverats av Majvor Franzén efter ett fotografi av Lars Åström. Tom Hultgren har svarat för den typografiska utformningen.

Fornordisk mytologi

Den 29 januari 1981 gav Postverket ut ett automat-häfte med bruksfrimärken avsett för 5-kronorsautomaterna. Häftet säljs också i postkassorna. Det innehåller 10 frimärken med fem olika motiv från den nordiska mytologin: gudinnan Freja på slagfältet i en vagn dragen av katter (valör 75 öre), Heimdal blåsande i Gjallarhornet (valör 15 öre), Tors fiskarfänge med jätten Hyme (valör 10 öre), Frej ridande på galten Gyllenborste (valör 50 öre) och Odens sista strid i Ragnarök (valör 1 kr). Frammärkena har graverats av Martin Mörck efter förlagor av Svenolov Ehrén. Häftesomslaget utformades av Jan Magnusson och visar vikingatidens runrad (futharken) samt Vadstena-brakteaten. (Brakteät: tunt gammalt mynt, präglat på ena sidan.)

Jaktfalk

Ett häfte med fyra bruksfrimärken i valören 50 kr (2-sidig tandning) med en jaktfalk (*Falco rusticolus*) som motiv utkom den 26 februari 1981. Frammärket har graverats av Czeslaw Slania efter en akvarell av Lars Jonsson. Typografin har utformats av Sven Höglind och häftesomslaget av Jan Magnusson. Omslaget visar bla jaktfalkens utbredningsområde i Europa.

Europa 81

Den 28 april 1981 utgavs två jubileumsfrimärken, Europa 81, inom ramen för det av CEPT givna ämnet folklore (folkdiktning). Motiven är ett troll som jagar en ridande gosse (valör 1 kr 50 öre) och ett skogsrå som förföriskt poserar i en skogsglänta (valör 2 kr). Bägge frimärkena produceras i rullar. Majvor Franzén har graverat efter förlagor av Svenolov Ehrén.

Nobelpristagare 1920

Julpost 1980

Ernst Wigforss

Fornordisk mytologi

Jaktfalk

Europa 81

Internationella handikappåret 1981

Två jubileumsfrimärken utgavs den 28 april 1980 med anledning av att FN proklamerat 1981 som det internationella handikappåret. Motivet är detsamma på bägge märkena: en synskadad pojke som känner på en relief-jordglob. Valörerna är 1 kr 50 öre och 3 kr 50 öre och frimärkena ges ut i rullar. Martin Mörck har graverat efter ett fotografi av Nils-Johan Norenlin.

Rabattfrimärken 1981 – Privatpost

Den 18 maj 1981 kom ett häfte rabattfrimärken där motiven var fyra landskapsvapen (Östergötland, Jämtland, Dalarna och Bohuslän), vilka återkommer fem gånger vardera. Totalt finns 20 märken i varje häfte. Märkena kan användas av privatpersoner för frankering av brev och postkort inom Sverige samt till Danmark, Finland, Island och Norge. Ett rabattfrimärke räcker som porto på brev som väger högst 100 gram. På brev med vikt upp till 250 gram behövs tre, och på brev som väger högst 500 gram, fyra rabattfrimärken. Brev mellan 500 och 1000 gram kräver som frankering fem märken. I andra fall gäller rabattmärket för den åsatta valören, 1 kr 40 öre. Märkena såldes under tiden 18 maj – 30 juni 1981 och har obegränsad giltighetstid. De har formgivits av Jan Magnusson efter vapenbilder som fastställts av Riksarkivets heraldiska sektion. Tryckningen har gjorts i fotogravyr hos Harrison & Sons Ltd i High Wycombe, England.

Carl XVI Gustaf, ny design

Med anledning av portohöjningen den 1 juni 1981 gav Postverket den 26 maj ut två nya bruksfrimärken med kung Carl XVI Gustaf. Valörerna är 1 kr 65 öre och 2 kr 40 öre. Kungens porträtt återges efter ett foto av Ulf Knöppel. För utformningen och typografin svarar Bo Lindberg. Czeslaw Slania graverade och båda valörerna gavs enbart ut i rullar.

Drottning Silvia

Samtidigt med de nya kungafrimärkena kom ett bruksfrimärke med drottning Silvias porträtt. Valören är 1 kr 75 öre och märket gavs ut i rullar. Czeslaw Slania har graverat efter ett fotografi av Claës Lewenhaupt. För typografin svarade Sven Höglind.

Allmogeåtar

Ett häfte med sex allmogeåtar från olika delar av den svenska kusten utgavs den 26 maj 1981. Valören är 1 kr 65 öre på samtliga märken. Följande åtar avbildas: kåg från Bohuslän, vrakeka från Blekinge, en norrbottnisk sälbåt, skötbåt från Hälsingland, en gotländsk tremäning och en snipa från Skånes västkust. Martin Mörck har både ritat förlagorna till de sex frimärkena och graverat dem. Han svarar även för utformningen av häftesomslaget.

Internationella handikappåret 1981

Rabattfrimärken 1981 – Privatpost

Carl XVI Gustaf, ny design

Drottning Silvia

Allmogebåtar

